

SmOF Sonny Myrefelt 2024 09 06, Kartvändning med olika skalor och placering av low purple.

Komplettering till tidigare kursmaterial till kartframställning och banläggning MTBO i OCAD

Följande kapitel är komplettering till det material som finns på SmOF hemsida och som använts som kursmaterial. Materialet är tänkt vara självlärande men det sker ju förändringar hela tiden och materialet kan vara lite otydligt på sina ställen så därför görs denna komplettering. Hör gärna av er och gör även egna kompletteringar som vi kan komplettera materialet med.

1. Banläggning hantering av kartvändning med olika skalor

Jag beskriver ett tillvägagångssätt jag använt och som jag känner mig bekväm med finns säkerligen flera sätt. Eftersom jag både ritar kartan och oftast är banläggare så beskriver jag hela processen. För er som tar en färdig tävlingskarta som ni skall lägga bana på så är en del text onödig men tillvägagångssättet blir i huvudsak detsamma.

När vi gör skalförändringar (skaleringar inte att förväxla med förstoring) tycker jag vi skall utgå från kartan i skala 1:10000 det blir då lättare att gå från 10000 till 15000 respektive från 10000 till 7500. Det blir lättare tack vare att skaleringen görs i ett steg och risken att få "fel" symbolstorlek minskar. Från 10000 till 15000 blir det 2/3 (ungefär 0,67) hanteras av OCAD och från 10000 till 7500 skall man låta symbolstorleken vara oförändrad liksom vid skalering från 10000 till 5000.

Om det är tänkt kartvändning görs det lämpligen när bakgrundskartan används i samband med att banläggningen görs klar och innan importen av tävlingskartan. Hantering av kartvändning har jag skrivit om i tidigare kursmaterial men gör en kort beskrivning här.

Tryck i fönstret till höger där kontrollerna visas för banan placera dig efter den kontroll där kartvändning skall ske, i mitt exempel som visas i bild 1, efter k13. Tryck på infoga i fönstret och välj kartbyte via kartvändning, tryck ok.

Skapa en startpunkt vid kontrollen använd då den nya symbolen för startpunkt efter kartvändning. Symbolen är tänkt täcka upp för de fall där snitsling används från kontrollen till den nya startpunkten. I mitt exempel är startpunkten vid kontrollpunkten och eftersom jag använt två starter tidigare så benämns denna S3.

I bild 1 ser ni att jag lagt in kartvändning och att startpunkten S3 efter kartvändningen är vid kartvändningskontrollen.

SmOF Sonny Myrefelt 2024 09 06, Kartvändning med olika skalor och placering av low purple.

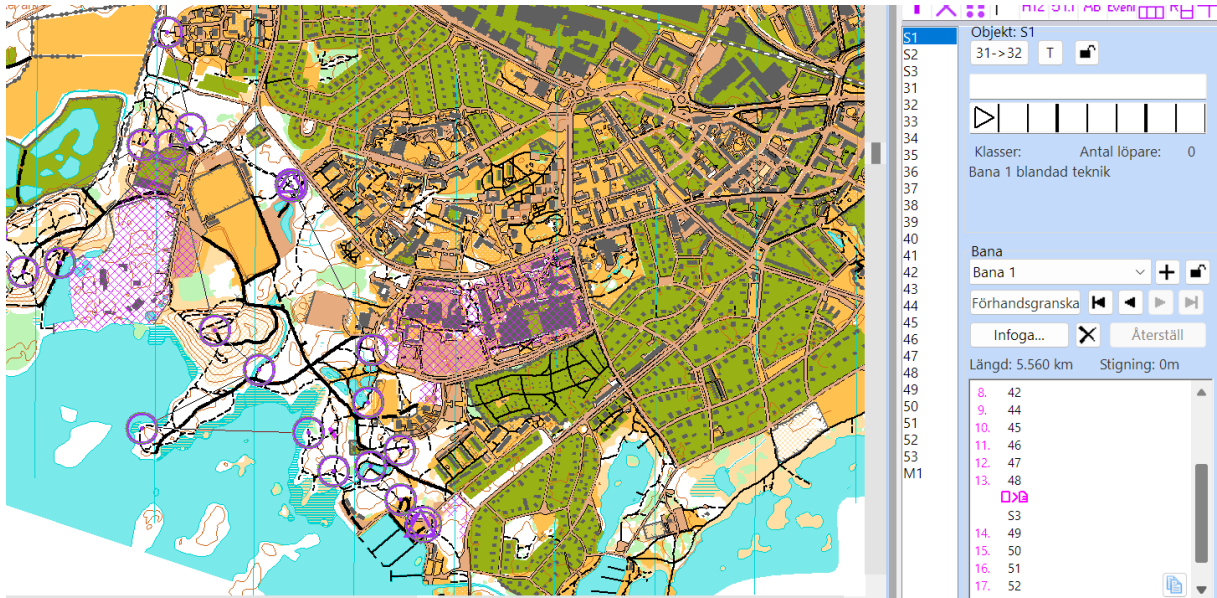

Bild 1. Infoga kartvändning

Banan är nu klar med inlagd kartvändning, vi kan nu importera tävlingskartan som då också skall vara i samma skala dvs 10000. Jag har i tidigare ”kursmaterial” som ligger på SmOF hemsida beskrivit hur importen av tävlingskartan men har förtydligat och utökat i efterföljande kapitel. Kortfattat så öppna arkiv i menyraden välj importera därefter välj din fil med tävlingskartan och tryck ok.

Nu skall alltså den tidigare använda bakgrundskartan vara ersatt av tävlingskartan via import. Om du inte släckt ned bakgrundskartan så gör det nu eftersom den importerade kartan används fortsättningsvis.

Om vi nu har kartvändning och del 1 skall vara i skala 10000 och del 2 vara i skala 7500 så görs de nödvändiga förändringarna efter att tävlingskartorna exporterats. Jag har i tidigare kursmaterial visat hur detta går till, gå till menyraden och knappen banläggning och tryck på den, välj exportera, och därefter exportera tävlingskartor se bild 2. I formuläret som dyker upp kan du välja vilka av alla banor som skall exporteras.

SmOF Sonny Myrefelt 2024 09 06, Kartvändning med olika skalor och placering av low purple.

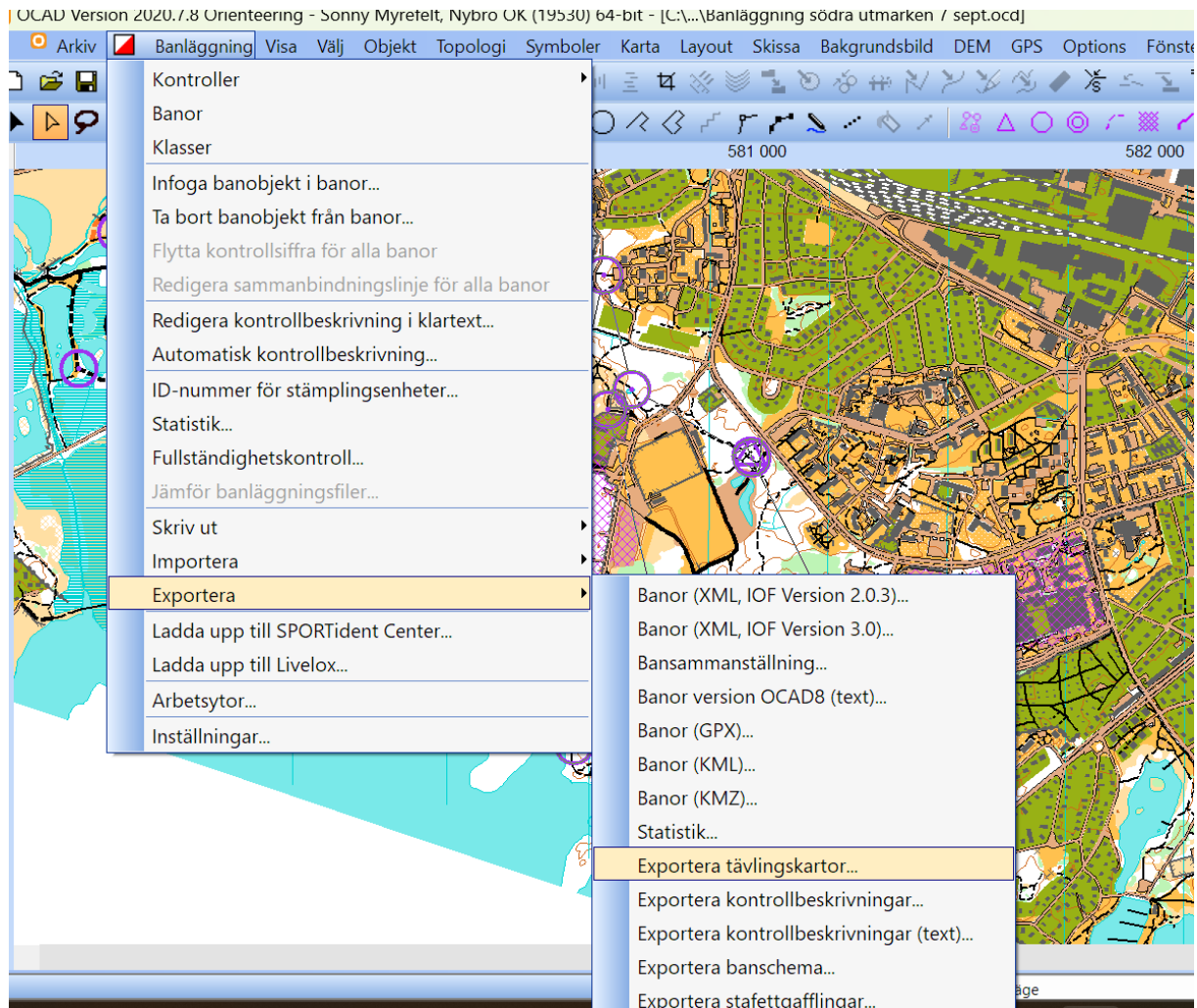

Bild 2. Exportera tävlingskartor

Efter exporten har ni avsedda delar av tävlingskartorna (lägger sig i den katalog du jobbar i), vid en kartvändning blir det två kartfiler del 1 och del 2, vid 3 kartvändningar blir det tre kartfiler del 1, del 2, del 3 osv.

Vi utgår i detta fall från en kartvändning med del 1 och del 2, hanteringen är densamma vid flera kartvändningar eller om skalförändringar skall göras.

I mitt exempel får jag två kartfiler del 1 och del 2. För del 1 bibehåller jag skalan 10000 men för del 2 tänker jag använda 7500 för att läsbarheten skall bli lite bättre.

Jag öppnar då kartfil del 2 i ocad och skall nu skalera den från 10000 till 7500 så jag trycker på menyknappen karta och väljer skalera karta där jag väljer bort att förändra symbolstorlekarna eftersom dom redan håller storlek enligt 10000 se bild .

Eftersom kartan är "aktiv" följer även skaleringen med på kartan och kontrollpunkterna sitter där dom skall. Kolla gärna efter skaleringen att det har fungerat se bild 3. Kolla gärna efter skaleringen så att symbolerna fortfarande har samma tjocklek, storlek etc.

SmOF Sonny Myrefelt 2024 09 06, Kartvändning med olika skalor och placering av low purple.

Nu har vi alltså två banläggningsfiler del1 och del 2, dessa görs färdiga inför tryck och kan göras om via exporter till pdf till underlag för tryckning i de fall tryckeriet har svårt med ocad fil. Glöm inte ange skala 10000 på del 1 och skala 7500 på del 2.

Val av kartformat A4 eller A3 görs för respektive del i respektive kartfil del 1 och del 2.

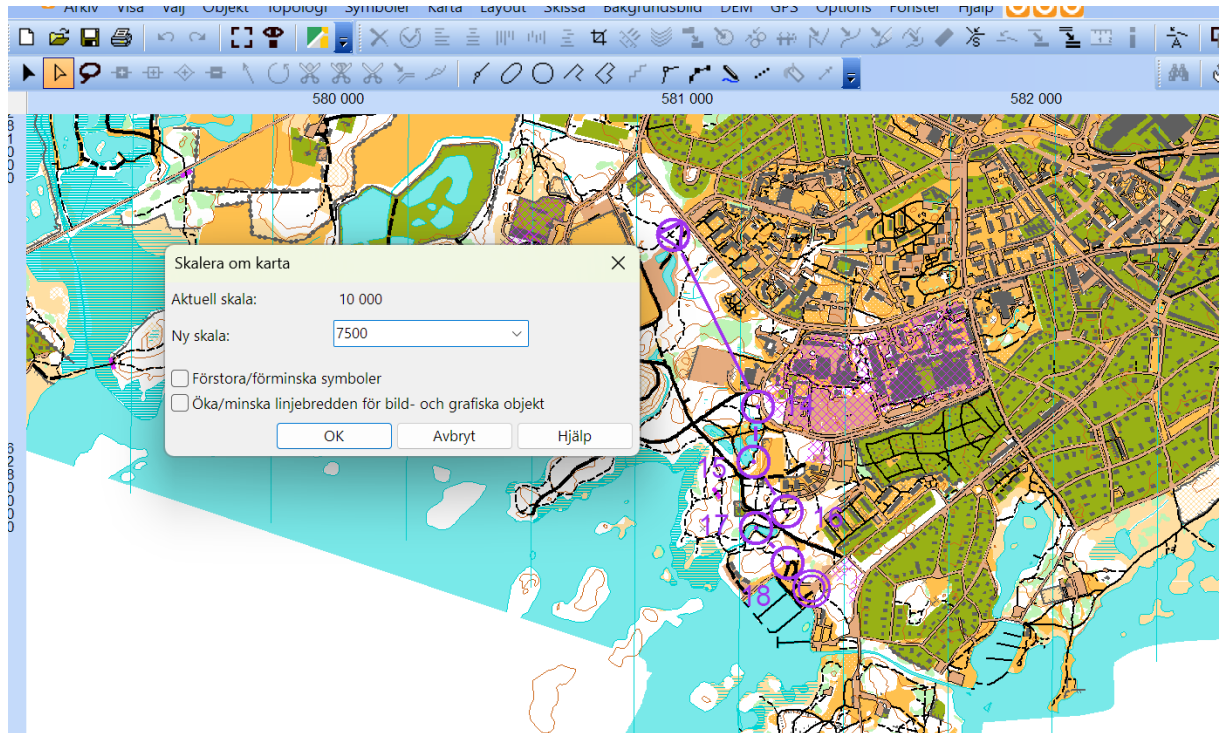

Bild 3. Skalera om aktuell del 2

2. Hur importera tävlingskarta och hantera low purple inför bantryck

Det finns en video från SOFT "OCAD för banläggare" 17/8 2023 som 1 tim och 51 min in i video visar hur detta kan göras. Jag tänkte ändå försöka skriva ned förfarandet här eftersom en video lätt kan flyttas omkring i allt material.

Tävlingskartan som skall användas skall vara skalerad till lämplig skala och stämma överens med banläggningsfilens ansatta kartskala. På menyraden välj arkiv därefter importera och välj sen aktuell fil med tävlingskartan. Det kommer fram ett formulär som skall kryssas i för hur du vill importera kartan se bild 4. Jag väljer använd markkoordinater, importera symboler och färger, placera färger i botten av färgtabellen, byt symbolstatus från normal till skyddad. Efter ni har gjort det så tryck på ok. Kartan skall nu lagt sig rätt och kontrollpunkter etc hamnar rätt.

SmOF Sonny Myrefelt 2024 09 06, Kartvändning med olika skalor och placering av low purple.

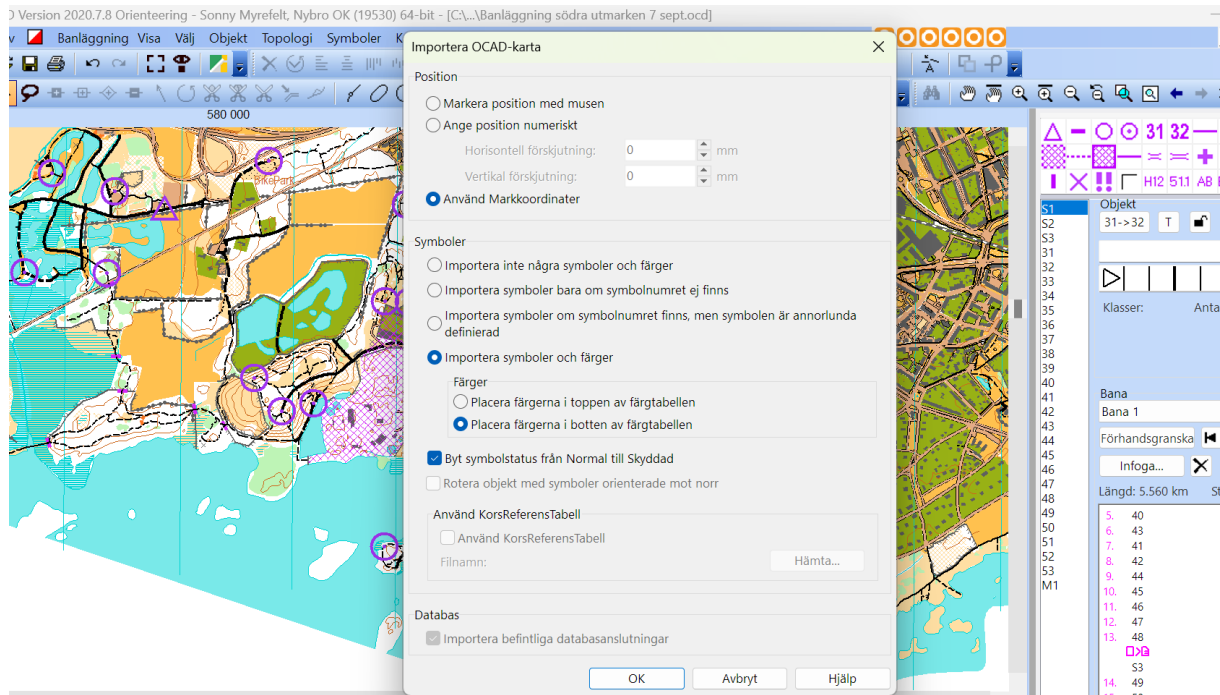

Bild 4. Formulär som skall fyllas i vid import av tävlingskarta

Man kan nu aktivera en enskild symbol genom att förändra läget från skyddad till normal. Vi har ingen anledning till det just i detta fall men kan vara bra att veta utfall ni behöver göra någon justering av kartan.

Det vi skall göra nu är att placera banpåtryckets färg "low purple", som används för banpåtryckningssymbolerna, rätt i förhållande till svart (stigar och vägar) eftersom just nu ligger low purple högre i färgtabellen än den svarta för stigar och vägar. För att göra detta så öppna knappen karta i menyraden välj färger se bild 5.

SmOF Sonny Myrefelt 2024 09 06, Kartvändning med olika skalor och placering av low purple.

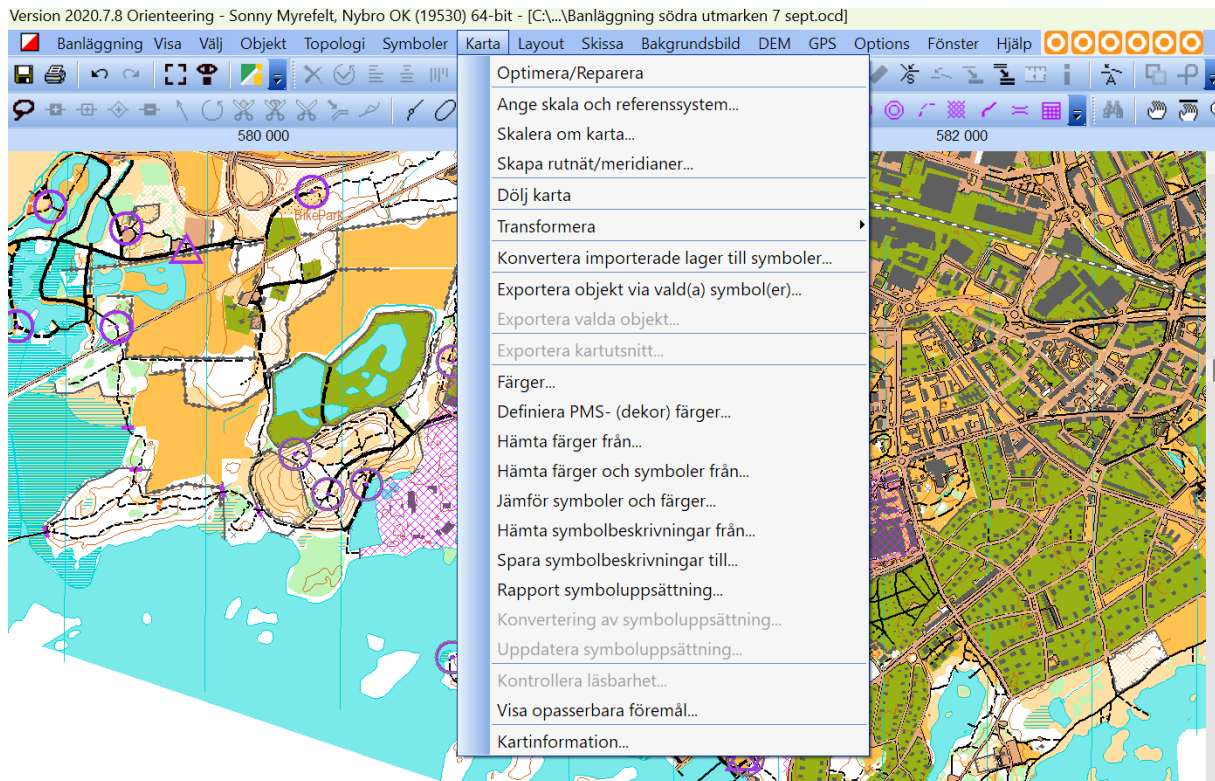
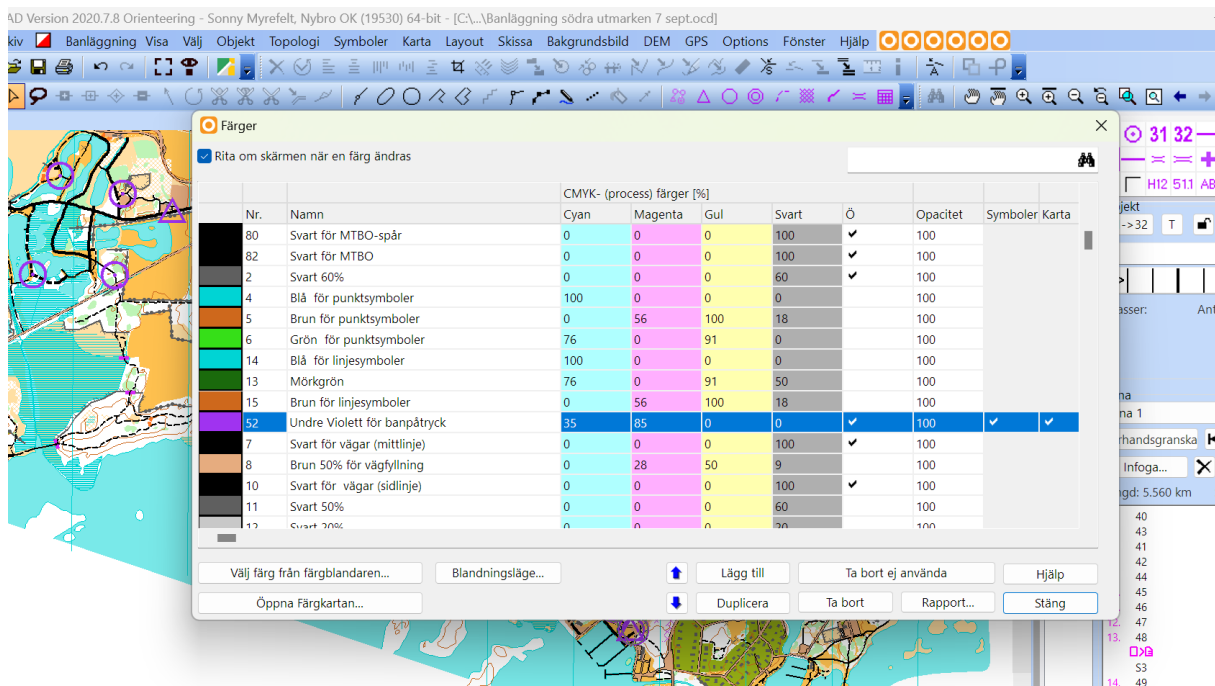

Bild 5. Val av färger

Därefter markerar ni low purple se bild 6. Nu skall low purple placeras i färgtabellen efter den svarta färg ni använder för stigar och svarta vägar. På så vis hamnar svart färg över low purple vid bantryckningen vilket underlättar kartans läsbarhet. Jag kollar vilket färgnummer jag använt till vägar genom att aktivera vägen (tar bort skyddad) och gjort vägen normal se bild 7.

SmOF Sonny Myrefelt 2024 09 06, Kartvändning med olika skalor och placering av low purple.

Bild 6. Markering av low purple

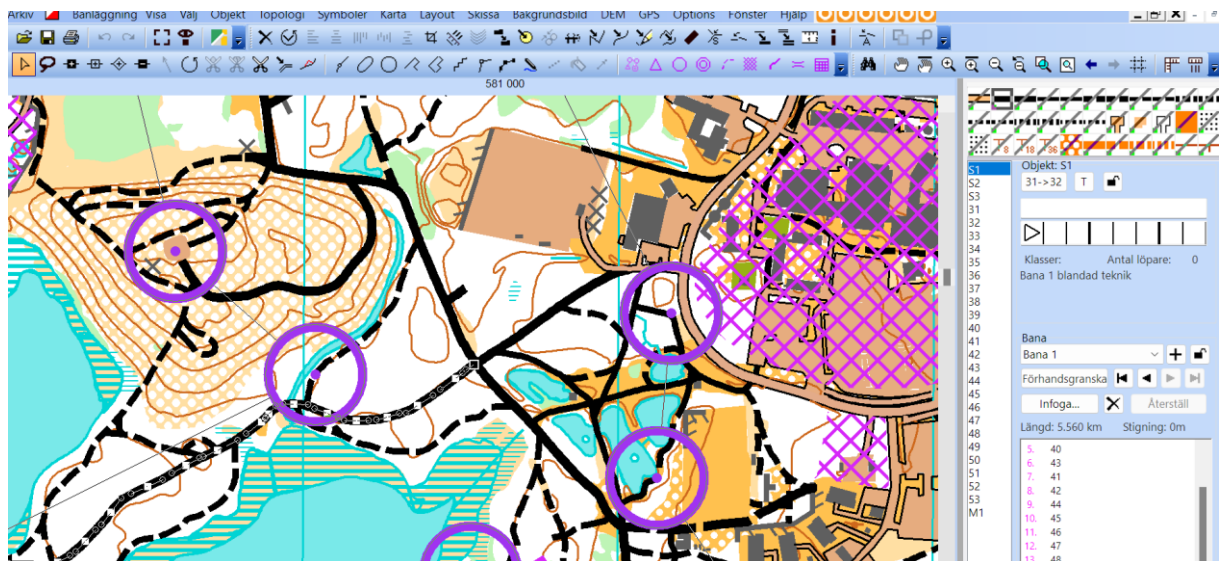

Bild 7. Markering av svart väg som även ändrats från skyddad till normal. Görs genom att högerklicka på symbolen och markera redigera och därefter markera från skyddad till normal och synlig.

Jag öppnar symbolen och högerklicka på redigera för att se vilken färg jag använt se bild 8. I detta fall svart 10232.

Jag skall nu placera "low purple" efter 10232, om ni inte har färgtabellen öppen så öppna den via menyraden, tryck på karta därefter färg. Markera low purple och flytta den så den hamnar efter svart färg 10232 se bild 9.

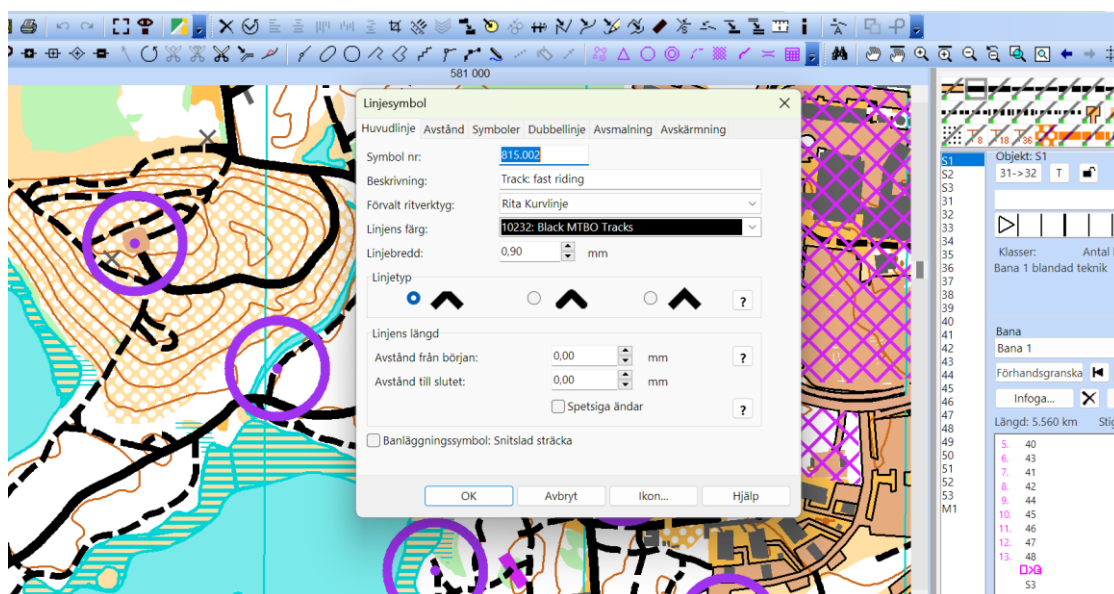

Bild 8. Koll av vilken färg som använts för vägar/stigar.

SmOF Sonny Myrefelt 2024 09 06, Kartvändning med olika skalor och placering av low purple.

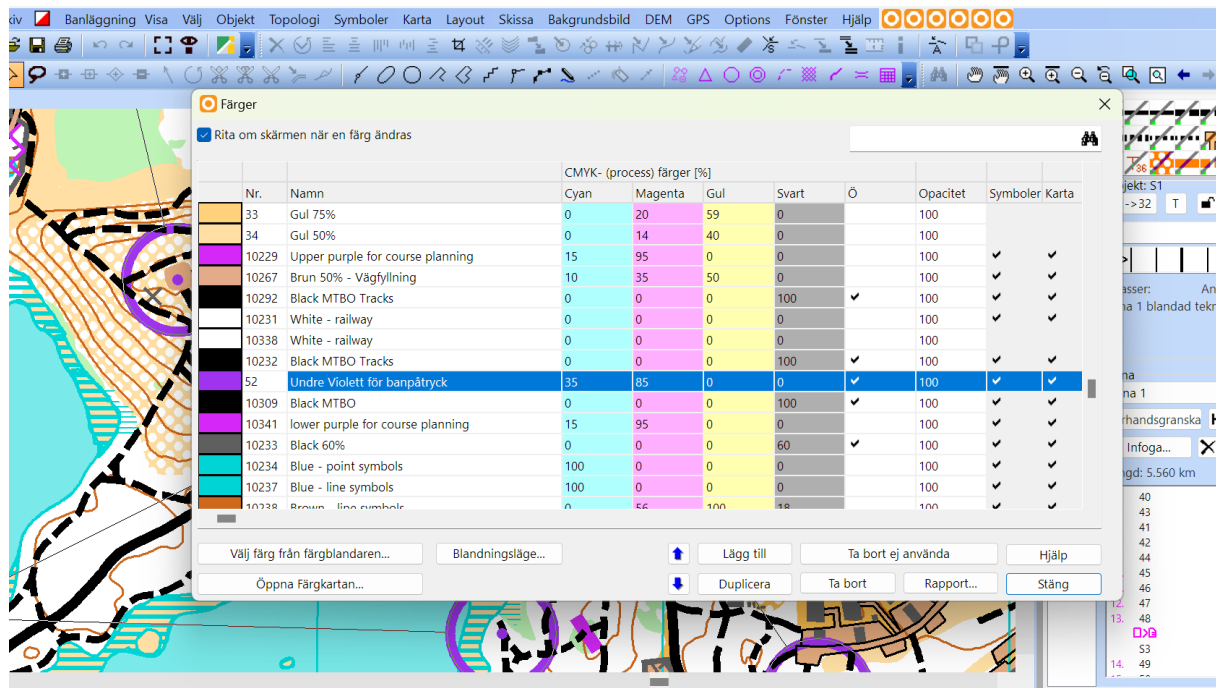

Bild 9. Placering av low purple efter svart 10232.

Nu skall ni se att low purple för typ kontrollringar hamnar under svart.

Färgsammansättningen dvs % av de olika färgerna i blandningen skall justeras i förhållande i hur utskriften blir i skrivaren.

Exportera även till pdf så får ni en aktiv pdf där tryckeriet kan jämföra nyanser och få till ett bra tryck. Lokala tryckerier och klubbar har inte alltid möjlighet att använda OCAD för utskrift.

PDF som bakgrundskarta

I tidigare kursmaterial visar jag hur bakgrundskarta från lantmäteriet kan hämtas som pdf. För att pdf-filen skall kunna användas i OCAD görs den om via ghostscript till jpg fil vilket visas i OCADs hjälp. Ladda hem ghostscript som passar din dator och installerar det och ange sökvägen till programmet i OCAD under fliken ocad options se bild 10 och 11. Markerar även att programmet öppnas automatiskt då du startar OCAD.

SmOF Sonny Myrefelt 2024 09 06, Kartvändning med olika skalor och placering av low purple.

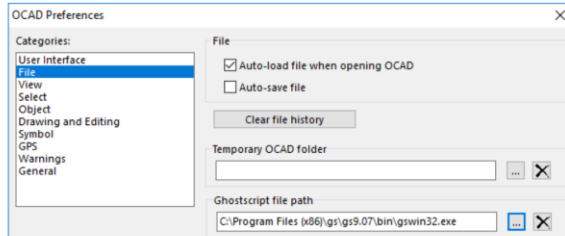
Open pdf as Background Map

OCAD cannot load pdf files as background maps. OCAD uses the software Ghostscript to convert the pdf to jpg and load this jpg file.

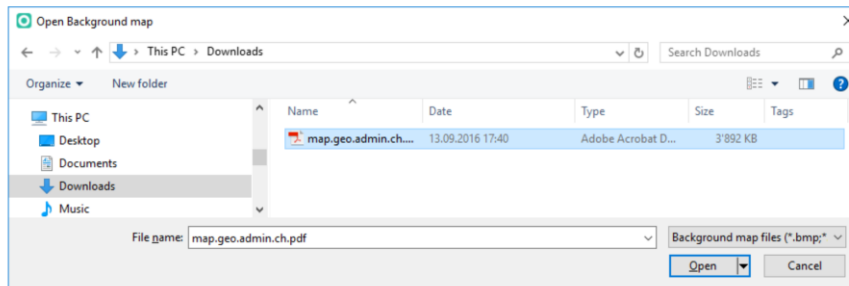
To open pdf files you have to install the software Ghostscript and set the Ghostscript path in the OCAD Preferences.

Example:

- Set Ghostscript file path in Ghostscript file path in the OCAD Preferences

- Open pdf as background map

- Ghostscript converts the file to a not georeferenced jpg. So you have to adjust this background map. The loaded jpg images is in the list of the background maps.

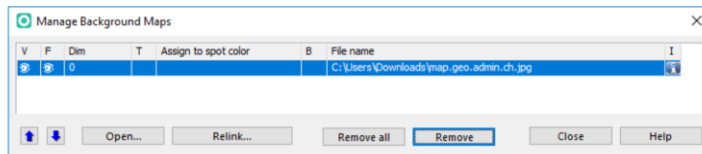

Bild 10. Anvisning i OCAD gällande hantering av pdf filer som bakgrundskarta.

SmOF Sonny Myrefelt 2024 09 06, Kartvändning med olika skalor och placering av low purple.

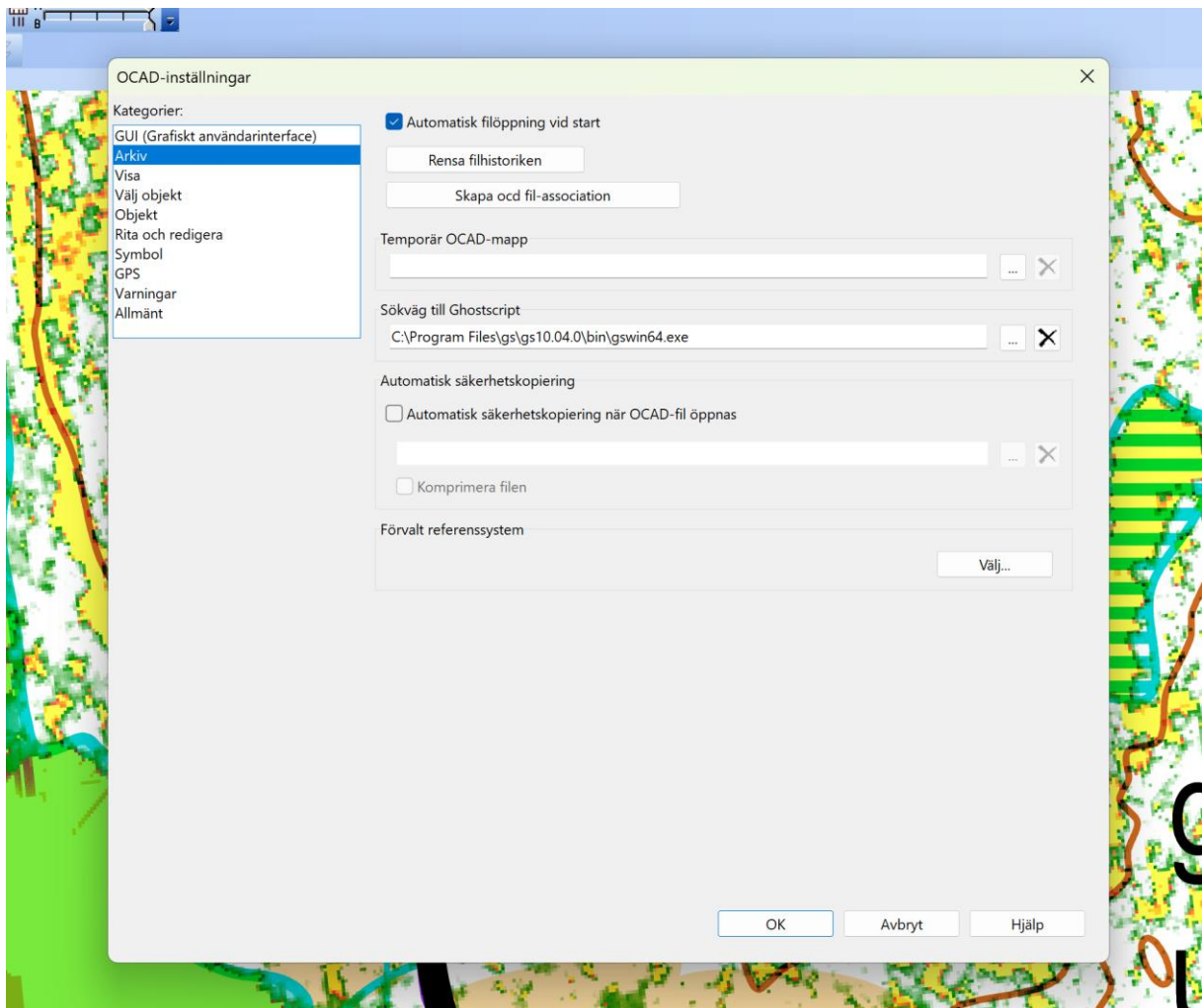

Bild 11. Ange sökvägen till ghostscript programmet.

Övrigt: Kolla gärna de kursmaterial som finns upplagt på SmOF hemsida vad gäller kartframställning och banläggning för MTBO. [Kommittéer - Orienteringsförbundet](#)